

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 marca 2022 r. w S.

sprawy L. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 15 czerwca 2021 r., sygn. akt VI U 2528/19

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie,
2. odstępuje od obciążenia ubezpieczonego L. R. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	
--	----------------------------------	--

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 listopada 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił L. R. prawa do wypłaty emerytury z FUS z uwagi na pobieranie emerytury z MSWiA argumentując, że brak jest podstaw prawnych do wypłaty dwóch świadczeń. Zdaniem organu w sytuacji zbiegu świadczeń wypłacie podlega tylko jedno - wyższe lub wybrane przez uprawnionego świadczenie.

Ubezpieczony L. R. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do wypłaty emerytury przyznanej przez ZUS niezależnie od pobieranej emerytury z MSWiA. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że od 1 maja 1976 roku do 30 września 2009 roku był zatrudniony w Krajowej Spółce (...) jako inspektor ochrony przeciwpożarowej (etat cywilny). Z tego tytułu otrzymywał wynagrodzenie, od którego odprowadzane były wszystkie świadczenia łącznie ze składką na ZUS. Jednocześnie od 1 kwietnia 1994 roku był zatrudniony w służbie ochrony przeciwpożarowej w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej na różnych stanowiskach. W ocenie

odwołującego, w związku z powyższym, winien otrzymywać emeryturę z dwóch źródeł, ewentualnie otrzymać zwrot składek uiszczonych do ZUS. Ubezpieczony powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019 roku, I UK 426/17.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy podtrzymując swoje stanowisko podniósł, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą okoliczności umożliwiające wypłatę zbiegających się świadczeń. Nadto dodał, że wnioskodawca nie wykazał, aby emerytura z ubezpieczenia społecznego była dla niego świadczeniem korzystniejszym. Z uwagi jednak na fakt, że ubezpieczonemu przysługuje wybór pomiędzy świadczeniami, w sytuacji gdy ubezpieczony zażąda wypłaty świadczenia niższego, żądanie zostanie uwzględnione.

Wyrokiem z dnia 15 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał L. R. prawo do wypłaty emerytury.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

L. R. urodził się (...).

Ubezpieczony pełnił służbę w charakterze funkcjonariusza pożarnictwa:

- w okresie od 1 lipca 1973 roku do 31 lipca 1963 roku w (...) Straży Pożarnej jako pomocnik dowódcy rot,;
- w okresie od 1 września 1963 roku do 30 czerwca 1992 roku w K. Rejonowej Straży Pożarnych w G. jako oficer, z-ca komendanta, inspektor,
- w okresie od 1 lipca 1992 roku do 31 marca 1994 roku w jednostce Ratowniczo Gaśniczej w G. jako dowódca JRG.

Decyzją z dnia 3 marca 1994 roku Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ustalił L. R. prawo do emerytury w wysokości 75 % podstawy wymiaru. Przy ustalaniu prawa i wysokości świadczenia uwzględniono okresy służby od 01.07.1963 r. do 31.03.1994 r.

Przy ustaleniu świadczenia nie uwzględniono żadnych okresów zatrudnienia.

Powwyższa emerytura jest ubezpieczonemu wypłacana.

Ubezpieczony był zatrudniony w Krajowej Spółce (...) S.A. w T. w okresie od 1 maja 1976 roku do 31 grudnia 1996 roku w wymiarze 0,50 etatu oraz od 1 stycznia 1997 roku do 30 września 2009 roku w wymiarze 0,75 etatu. W okresie tego zatrudnienia ubezpieczony wykonywał pracę na stanowisku inspektora ochrony przeciwpożarowej.

W dniu 26 października 2009 roku L. R. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 26 listopada 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział S. przyznał L. R. emeryturę od 1 października 2009 roku tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Do wyliczenia emerytury przyjęto wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2008 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 71,73%. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 390 miesięcy okresów składkowych i 8 miesięcy okresów nieskładkowych. Wyliczona emerytura wyniosła 1.408,84 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia emerytura zostaje zawieszona, ponieważ L. R. pobiera świadczenie emerytalne z MSWiA.

W dniu 13 września 2019 roku ubezpieczony złożył w ZUS wniosek o wypłatę emerytury.

Decyzją z dnia 7 listopada 2019 roku – zaskarżoną w niniejszym postępowaniu - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił L. R. prawa do podjęcia wypłaty emerytury z FUS z uwagi na pobieranie emerytury z MSWiA argumentując, że brak jest podstaw prawnych do wypłaty dwóch świadczeń.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie L. R. za uzasadnione podnosząc, że zdaniem organu z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.291 j.t., dalej jako: ustawa emerytalna) wynika, że w sytuacji zbiegu świadczeń wypłacie podlega tylko jedno - wyższe lub wybrane przez uprawnionego świadczenie.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że stosownie do treści art. 95 ust. 2 powyższej ustawy, przepis ust. 1 stosuje się również z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art.18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Sąd meriti wskazał także na przepis art. 18 ust. 1 powyższej ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin, zgodnie z którym kwota emerytury nie może przekraczać 75% podstawy wymiaru emerytury (bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25 ww. ustawy). Przy czym w myśl art. 14 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy - do wysługi emerytalnej dolicza się okresy po zwolnieniu ze służby, jeżeli emerytura wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru.

Sąd Okręgowy stwierdził, że dokonując interpretacji przepisów art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej - Sąd Najwyższy w przywołanym przez odwołującego wyroku z dnia 24 stycznia 2019 roku (sygn. akt I UK 426/17, OSNP 2019/9/114) uznał za właściwy taki kierunek wykładni, z którego wynika że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75 %. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego.

Sąd meriti podkreślił, że w wyroku tym Sąd Najwyższy zauważył, iż nie wszyscy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 roku mogą faktycznie zrealizować uprawnienie do wykorzystania „cywilnej” wysługi emerytalnej. Wystarczy bowiem odpowiednio długa służba i wzrost emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby lub z tytułu inwalidztwa wojskowego, aby - przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% (art. 18 ust. 1) - „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia i w takim przypadku emeryt wojskowy niezależnie od swej woli nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze. Sąd pierwszej instancji podniósł, że w konsekwencji Sąd Najwyższy uznał, że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej”.

W oparciu o zgromadzony w sprawie stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury mundurowej w 1994 roku, której procentowy wymiar emerytury z uwagi na 31 lat służby (wyliczony na 88%) ograniczono do 75 % podstawy wymiaru świadczenia. Sąd pierwszej instancji zauważył, że poza okresem pełnienia służby w charakterze funkcjonariusza pożarnictwa ubezpieczony był zatrudniony w Krajowej Spółce (...) S.A. w T. od 1 maja 1976 roku do 30 września 2009 roku na stanowisku inspektora ochrony przeciwpożarowej. Jednak okres ubezpieczenia, na podstawie którego przyznano wnioskodawcy emeryturę z powszechnego systemu emerytalnego pozostaje bez wpływu na emeryturę mundurową, co zresztą potwierdził zaświadczeniem z dnia 18 listopada 2009 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego MSWiA. Sąd pierwszej instancji wskazał, że L. R. osiągając maksymalną podstawę wymiaru świadczenia mundurowego nie mógł bowiem wykorzystać „cywilnej” wysługi emerytalnej przy ustaleniu wysokości emerytury mundurowej. Na tle powyższych okoliczności oraz w świetle prezentowanej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 roku (sygn. akt I UK 426/17) interpretacji art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej Sąd pierwszej instancji uznał za dopuszczalne pobieranie przez odwołującego równolegle dwóch świadczeń – zarówno emerytury mundurowej, jak i emerytury powszechnej. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał L. R. prawo do wypłaty emerytury z powszechnego systemu emerytalnego.

Z powyższym rozstrzygnięciem w całości nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który w wywiedzionej apelacji zarzucił temu wyrokowi:

1) naruszenie prawa materialnego tj. art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 291) w zw. z art. 15a, art. 15d i art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r., poz. 723) - polegające na błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu poprzez uznanie, że ubezpieczony, choć zalicza się do funkcjonariuszy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy przed 1 stycznia 1999 r., jest uprawniony do pobierania dwóch emerytur: jednej - z systemu zaopatrzenia funkcjonariuszy Straży Pożarnej i drugiej – z systemu powszechnego,

2) naruszenie prawa materialnego tj. art. 7 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r., poz. 723) poprzez jego niezastosowanie i brak przyjęcia, że wobec ustalenia zbiegu prawa do emerytury z systemu zaopatrzenia funkcjonariuszy Straży Pożarnej z prawem do emerytury z systemu powszechnego ubezpieczony ma prawo do wypłaty świadczenia wyższego lub przez siebie wybranego,

3) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną, ocenę dowodów, polegającą na bezpodstawnym uznaniu, że: ubezpieczony, choć zalicza się do funkcjonariuszy, którzy mają przyznaną emeryturę dla funkcjonariusza na zasadach ogólnych i pełnili służbę w całości przed 1 stycznia 1999 r., jest uprawniony do pobierania dwóch emerytur: jednej - z systemu zaopatrzenia funkcjonariuszy Straży Pożarnej i innych służb oraz drugiej - z systemu powszechnego. Wskazując na powyższe podstawy apelacyjne organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem II instancji według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przed Sądem Okręgowym w Szczecinie z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach procesu.

W odpowiedzi na apelację L. R. wniósł o podtrzymanie wyroku zmieniającego decyzję ZUS o przyznaniu prawa do wypłaty emerytury. Ubezpieczony powołał się na orzeczenie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 8 sierpnia 2019 r. w sprawie VIII U 345/19 i wyrok Sądu Najwyższego w sprawie I UK 426/17.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się uzasadniona.

Sąd Apelacyjny uznał, że stan faktyczny sprawy ustalony przez Sąd Okręgowy nie budzi wątpliwości i dlatego w całości został on uwzględniony przez Sąd odwoławczy jako podstawa oceny prawnej (art. 387 § 2¹ pkt. 1 k.p.c.).

Natomiast Sąd drugiej instancji nie podzielił oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego dokonanej przez Sąd Okręgowy.

Z analizy treści uzasadnienia oraz podniesionych przez organ rentowy zarzutów, wynika, że apelujący organ rentowy pomimo podania jako przepisu naruszonego art. 233 § 1 k.p.c. tak naprawdę nie podzielił subsumpcji dokonanych ustaleń faktycznych do obowiązującego stanu prawnego. Tym samym apelacja w ocenie Sądu oparta została wyłącznie na zarzutach naruszenia prawa materialnego. Spór w niniejszej sprawie wciąż zatem sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy organ na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawidłowo odmówił L. R. podjęcia wypłaty świadczenia z powszechnego systemu emerytalnego w związku z pobieraniem przez ubezpieczonego emerytury mundurowej, a to wobec zbiegu prawa do świadczeń.

Niezaprzeczalnie zagadnienie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej uregulowane w art. 7 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...), Państwowej Straży Pożarnej (...) oraz ich rodzin (powoływana dalej jako: ustawa o z.e.f.) oraz w art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej spowodowało istnienie rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego i w konsekwencji również sądów powszechnych, które jedna zostały rozstrzygnięte w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r. wydaną w sprawie III UZP 7/21 zgodnie, z którą ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 291 ze zm. w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jednolity tekst: Dz. U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.).

Powyższa uchwała odnosi się również do innych służb mundurowych w związku z tożsamością przepisów zawartych w ustawach dotyczących zaopatrzenia emerytalnego tych służb.

Analogiczny pogląd przedstawił Sąd Najwyższy także we wcześniejszych orzeczeniach, na które także powołał się organ rentowy, m.in. w wyroku z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013/7-8/91), w którym wprost wskazał, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń - art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, jest oczywista i dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty, określonych w tej ustawie, z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Także w wyroku z dnia 24 maja 2012 r., II UK 261/11 (LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Analogicznie w wyroku z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13 (LEX nr 1394110) Sąd Najwyższy argumentował, iż prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów.

Przy tym wszystkim, Sąd Apelacyjny zauważa, że zasada prawa do pobierania tylko jednego świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego nie jest nowa i została do ustawy emerytalnej przejęta z ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 40, poz. 267 ze zm.) - art. 69.

Takie stanowisko zajął również Marszałek Sejmu RP oraz Prokurator Generalny w postępowaniu wywołanym przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie SK 30/17, w którym Trybunałowi przedstawiono do zbadania zgodności art.

95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość pobierania świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i z systemu powszechnego przez osoby, które pełniły zawodową służbę wojskową przed 1 stycznia 1999 r. oraz miały ustalone prawo do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych przed 1 października 2003 r., z art. 2 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny umarzając postępowanie w sprawie postanowieniem z dnia 20 lutego 2019 r. miał na uwadze, że sformułowane w sprawie zarzuty dotyczyły sposobu ustalenia wysokości wypłacanego skarżącemu ostatecznie świadczenia emerytalnego i nie miały bezpośredniego związku z treścią regulacji ustawowej zakwestionowanej przez skarżącego, przy jednoczesnym wskazaniu, że zasada pobierania jednego świadczenia jest utrwalona.

Także Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, podobnie jak w sprawach III AUa 330/19 (LEX nr 3118421) i III AUa 626/19 (LEX nr 3049613) podziela przedstawioną powyżej linią orzecniczą.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przyjęcie, że prawo do pobierania dwóch emerytur, to jest emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i emerytury mundurowej, przysługuje również funkcjonariuszowi, który został przyjęty do służby przed 1 stycznia 1999 r. i którego emerytura mundurowa została obliczona bez uwzględnienia cywilnego stażu emerytalnego, jest sprzeczne z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, jak również z analogicznym art. 7 ustawy o z.e.f, które to przepisy jednoznacznie definiują, kiedy emeryt mundurowy może pobierać dwa świadczenia z odrębnych systemów ubezpieczeń. Dotychczasowe przepisy - w przypadku zbiegu uprawnień do świadczenia mundurowego ze świadczeniami z ubezpieczeń społecznych - bazują na zasadzie pobierania jednego świadczenia wyższego lub wybranego przez zainteresowanego emeryta, i to niezależnie czy do obliczenia przysługującej emerytury mundurowej został uwzględniony staż cywilny, czy też nie.

Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną nam zrekompensowane w formie świadczenia, czy też innej. System ten został skonstruowany w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych.

W opozycji zaś do przywołanego przez Sąd pierwszej instancji i ubezpieczonego orzeczenia Sądu Najwyższego z 24.01.2019 r. I UK 426/17 należy wskazać, iż Sąd odwoławczy mając w polu widzenia utrwalone orzecznictwo sądów powszechnych, dalej konsekwentnie uznaje za trafne i słuszne pobieranie jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, wywodząc ją z art. 7 ustawy o z.e.f. oraz art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach.

Mając na uwadze powyższe, zarzuty apelacji okazały się uzasadnione i dlatego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. zgodnie, z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Art. 102 k.p.c. jest wyjątkiem od reguły stanowiącej o obowiązku obciążenia strony przegrywającej kosztami procesu należnymi stronie przeciwnej. Jednak pamiętać należy, że sądy posiadają swobodę kształtowania orzeczeń o kosztach procesu, a więc i kosztach zastępstwa procesowego. Samodzielnie decydują, czy na gruncie konkretnej sprawy zachodzą „szczególne okoliczności” pozwalające na odciążenie strony przegrywającej kosztami postępowania.

W postanowieniu z dnia 24 października 2013r. sygn. IV CZ 61/13 (LEX nr 1389013) Sąd Najwyższy wskazał, iż hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania „wypadków szczególnie uzasadnionych”, pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie jest utrwalone. Sąd Najwyższy wyjaśniał, że „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych

zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r. sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r. sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307, postanowienie Sądu Najwyższego 17 kwietnia 2013r. V CZ 132/12, LEX nr 1341732).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w niniejszej sprawie, wobec treści orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r. I UK 426/17 odmiennego o dotychczasowych poglądów judykatury i mogącemu w ubezpieczonym wzbudzić przekonanie o słuszności jego roszczeń taki szczególny przypadek uzasadniający odstąpienie od kosztów nastąpił.

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk